

Italiensk Hjelpark – Nivå III

Avansert grammatikk, analyse og kulturkunnskap — LK20

Congiuntivo – Avansert

Imperfetto congiuntivo

Dannelse:

-ARE: parlassi, parlassi, parlasse, parlissimo, parlaste, parlassero
 -ERE: vedessi, vedessi, vedesse, vedessimo, vedeste, vedessero
 -IRE: dormissi, dormissi, dormisse, dormissimo, dormiste, dormissero

Uregelrette:

- essere: fossi, fossi, fosse, fossimo, foste, fossero
- avere: avessi, avessi, avesse, avessimo, aveste, avessero
- dare: dessi, dessi, desse...
- stare: stessi, stessi, stesse...
- fare: facessi, facessi, facesse...

Bruk av imperfetto congiuntivo

- Etter verb i fortid: *Pensavo che fosse vero*
- I hypotetiske setninger: *Se avessi tempo, verrei*
- Etter visse uttrykk: *Come se fosse facile*
- Ønske om noe umulig: *Magari fossi ricco!*

Passato e trapassato congiuntivo

Passato: abbia/sia + partisipp

Penso che sia andato – Jeg tror han har gått

Trapassato: avessi/fossi + partisipp

Pensavo che fosse andato – Jeg trodde han hadde gått

Tidskonkordans

Hovedverb i presens/futurum:

- Samtidighet: presente cong.
- Fortidighet: passato cong.

Hovedverb i fortid:

- Samtidighet: imperfetto cong.
- Fortidighet: trapassato cong.

Uttrykk med congiuntivo

- *benché/sebbene* – selv om
- *affinché/perché* – for at
- *prima che* – før
- *senza che* – uten at
- *a meno che (non)* – med mindre
- *purché* – forutsatt at
- *come se* – som om

Condizionale

Presente condizionale

Dannelse: Futurstamme + endelser

-ei, -esti, -ebbe, -emmo, -este, -ebbero

Eksempel (parlare):

parlerei, parleresti, parlerebbe
 parleremmo, parlereste, parlerebbero

Uregelrette stammer:

- essere → sarei, saresti...
- avere → avrei, avresti...
- andare → andrei, andresti...
- fare → farei, faresti...
- venire → verrei, verresti...
- potere → potrei, potresti...

Bruk

- Høflige forespørsler: *Vorrei un caffè*
- Ønsker: *Mi piacerebbe viaggiare*
- Råd: *Dovresti studiare di più*
- Betingede handlinger: *Con i soldi comprerei una casa*
- Rapportert tale: *Ha detto che verrebbe*

Passato condizionale

Dannelse: avrei/sarei + partisipp

Avrei voluto venire – Jeg ville ha kommet

Sarei andato – Jeg ville ha gått

Bruk:

- Uoppfylt betingelse: *Se avessi saputo, sarei venuto*
- Rapportert tale i fortid: *Ha detto che sarebbe venuto*

Periodesetninger (se)

Type 0 – Fakta:

Se + presente, presente

Se piove, resto a casa

Type 1 – Reell betingelse:

Se + futuro/presente, futuro/presente

Se studierai, supererai l'esame

Type 2 – Hypotetisk:

Se + imperfetto cong., condizionale presente

Se avessi tempo, verrei

Type 3 – Umulig fortid:

Se + trapassato cong., condizionale passato

Se avessi studiato, avrei superato l'esame

Passiv

Passiv med essere

Dannelse: essere + partisipp (bøyes)

Il libro è scritto da Dante

La casa fu costruita nel 1800

Ulike tider:

- Presens: *è fatto*
- Imperfetto: *era fatto*
- Futuro: *sarà fatto*
- Passato prossimo: *è stato fatto*

Passiv med venire

Brukes i stedet for essere (ikke i sammensatte tider):

Il libro viene pubblicato ogni anno

Passiv med andare

Uttrykker nødvendighet eller egnethet:

Questo va fatto subito – Dette må gjøres nå

Il vino va bevuto fresco – Vinen bør drikkes kjølig

Si passivante

Brukes ofte i stedet for passiv:

Si parla italiano – Italiensk snakkes

Si vendono case – Hus selges

Si dice che... – Det sies at...

Avanserte pronomen

Kombinerne pronomen – utdypning

Rekkefølge:

- Indirekte + direkte: *Glielo do*
- Refleksivt + direkte: *Me lo metto*
- Ne sist: *Glione parlo*

Med infinitiv:

Voglio dartelo / Te lo voglio dare

Med imperativ:

Dammelo! – Gi meg det!

Non darmelo! – Ikke gi meg det!

Relative pronomen – avansert

IL QUALE – formelt:

La ragazza della quale ti ho parlato

I libri nei quali ho trovato l'informazione

Bøyes: il quale, la quale, i quali, le quali

CHI – den som:

Chi cerca trova – Den som søker, finner

Chi dorme non piglia pesci – Den som sover, fanger ikke fisk

QUELLO CHE / CIÒ CHE – det som:

Quello che dici è vero – Det du sier er sant

Ciò che vedo mi piace – Det jeg ser liker jeg

Diskursmarkører

Innledning og struktur

- *Innanzitutto / Prima di tutto* – Først
- *Per cominciare* – For å begynne
- *Vorrei iniziare dicendo che...* – Jeg vil starte med å si at...
- *È importante notare che...* – Det er viktig å merke seg at...

Argumentasjon

- *In primo luogo / In secondo luogo* – For det første/andre
- *Da un lato... dall'altro lato* – På den ene siden... på den andre
- *Non solo... ma anche* – Ikke bare... men også
- *Infatti / In effetti* – Faktisk
- *Per di più / Oltretutto* – Dessuten

Kontrast og motsetning

- *Tuttavia / Ciononostante* – Likevel
- *D'altra parte / D'altronde* – På den annen side
- *Al contrario / Contrariamente* – Tvert imot
- *Mentre / Laddove* – Mens
- *Nonostante / Malgrado* – Til tross for

Eksemplifisering

- *Per esempio / Ad esempio* – For eksempel
- *In particolare* – Spesielt
- *Nello specifico* – Konkret
- *Come nel caso di* – Som i tilfellet med
- *Si pensi a* – Tenk på

Oppsummering

- *In conclusione / Per concludere* – Avslutningsvis
- *In sintesi / Riassumendo* – Oppsummert
- *Tutto sommato* – Alt i alt
- *In definitiva* – Til syvende og sist

Kulturkunnskap**Geografi og regioner**

- 20 regioner, hovedstad: Roma
- Nord: Piemonte, Lombardia, Veneto, Emilia-Romagna
- Sentral: Toscana, Lazio, Marche, Umbria
- Sør: Campania, Puglia, Calabria, Sicilia, Sardegna
- Språklige variasjoner: dialekter vs standarditaliensk

Historisk kontekst

- Romerriket: kulturarv, latinsk språk
- Middelalderen: bystater, handelsmakt
- Renessansen (1400-1600): kunst, vitenskap
- Nasjonaliseringen (Risorgimento, 1861)
- Fascismen og etterkrigstiden
- Moderne Italia: EU-medlem, kulturell innflytelse

Kunst og litteratur

- Dante Alighieri: *La Divina Commedia*
- Petrarca og Boccaccio: sonetter og noveller
- Renessansekunstnere: Leonardo, Michelangelo, Raffaello
- Barokken: Caravaggio, Bernini
- Moderne forfattere: Calvino, Eco, Ferrante

Musikk og teater

- Opera: Verdi, Puccini, Rossini
- Commedia dell'arte: improvisasjonsteater
- Moderne musikk: sanremo, cantautori
- Filmmusikk: Morricone

Film og kino

- Neorealisme: Rossellini, De Sica, Visconti
- Fellini: *La dolce vita*, 8½
- Moderne regissører: Sorrentino, Garrone
- Skuespillere: Sophia Loren, Mastroianni

Samfunn og tradisjon

- *La famiglia*: familiens sentrale rolle
- *Il campanilismo*: lokal stolthet
- *La piazza*: sosial møteplass
- Religiøs innflytelse: Vatikanstaten, katolisisme
- Fester: Ferragosto, Carnevale

Matkultur

- Regionale retter: pizza (Napoli), risotto (Milano)
- *Slow Food*-bevegelsen
- Måltidskultur: *antipasto, primo, secondo*
- Kaffe-kultur: espresso, cappuccino
- Betydningen av lokale produkter (DOP, IGP)

Design og mote

- Milano som motehovedstad
- Designere: Armani, Versace, Prada, Gucci
- *Made in Italy*: kvalitet og håndverk
- Industriell design: Olivetti, Ferrari, Vespa

Aktuelle samfunnstema

- Nord-sør forskjeller: økonomi, sysselsetting
- Migrasjon og integrasjon
- Miljøutfordringer: forurensning, bevaring
- Ungdomsarbeidsledighet
- Politisk landskap: fragmentering, koalisjoner

Litterær analyse**Sjangre og teksttyper**

- *Il romanzo* – roman
- *Il racconto* – novelle/fortelling
- *La poesia* – dikt
- *Il saggio* – essay
- *L'articolo* – artikkel
- *La lettera* – brev

Narrativ struktur

- *La trama* – handling
- *I personaggi* – karakterer
- *L'ambientazione* – setting
- *Il punto di vista* – perspektiv
- *Il narratore* – forteller (1./3. person)
- *Il tema* – tema

Stilistiske virkemidler

- *La metafora* – metafor
- *La similitudine* – sammenligning
- *L'ironia* – ironi
- *Il simbolo* – symbol
- *L'allegoria* – allegori
- *L'iperbole* – overdrivelse

Analyseuttrykk

- *L'autore mette in luce...* – Forfatteren belyser...
- *Il testo tratta di...* – Teksten handler om...
- *Si può interpretare come...* – Det kan tolkes som...
- *L'opera riflette...* – Verket gjenspeiler...
- *Il messaggio principale è...* – Hovedbudskapet er...
- *Attraverso questo, l'autore vuole...* – Gjennom dette vil forfatteren...

Skrivetips nivå III**Akademisk stil**

- Formal tone og presisjon
- Variert og nyansert språk
- Klar argumentasjonsstruktur
- Kildehenvisninger ved behov
- Balansert fremstilling
- Kritisk refleksjon

Teksttyper**Argumenterende tekst:**

- Tydelig tese og problemstilling
- Balansert argumentasjon
- Motargumenter og tilbakevising
- Evidensbaserte påstander
- Nyansert konklusjon

Analyse av litteratur/film:

- Kontekstualisering (historisk, kulturell)
- Tematisk analyse
- Stilistisk og formell analyse
- Tolkning og perspektiver
- Egen vurdering

Reflekterende tekst:

- Personlige erfaringer
- Kobling til bredere tema
- Kritisk refleksjon
- Ulike perspektiver
- Åpne spørsmål

Språklig variasjon

- Bruk av passiv for objektivitet
- Congiuntivo for nyanser
- Condizionale for hypotetiske scenarier
- Varierte setningsstrukturer
- Presise og akademiske uttrykk
- Idiomatiske uttrykk med måte

Vanlige feil – avansert nivå

- Inkonsekvent bruk av congiuntivo
- Feil tidskonkordans i leddsetninger
- Manglende variasjon i uttrykk
- Direkte oversettelse fra norsk
- Feil bruk av diskursmarkører
- Repetisjon av samme struktur

Muntlig eksamen nivå III**Forventninger**

- Flyt og spontanitet
- Variert og presist ordforråd
- Komplekse setningsstrukturer
- Kulturell kunnskap
- Evne til diskusjon og argumentasjon
- God uttale og intonasjon

Presentasjon av tema

- Strukturert fremstilling
- Kulturell og historisk kontekst
- Ulike perspektiver
- Kritisk refleksjon
- Kobling mellom tema
- Engasjerende formidling

Samtale og diskusjon

- Utdype og nyansere svar
- Stille motspørsmål
- Be om presiseringer
- Gi eksempler
- Vise kulturell innsikt
- Argumentere for synspunkter

Avanserte fraser

- *Vorrei approfondire...* – Jeg vil utdype...
- *Da una prospettiva diversa...* – Fra et annet perspektiv...

- *È interessante notare che...* – Det er interessant å merke seg at...
- *Ciò solleva la questione di...* – Dette reiser spørsmålet om...
- *Bisogna considerare che...* – Man må vurdere at...

Sjekkliste nivå III**Skriftlig**

- ☐ Problemstilling grundig besvart

- ☐ Tydelig akademisk struktur
- ☐ Variert og presist ordforråd
- ☐ Korrekt bruk av alle tider
- ☐ Congiuntivo brukt korrekt
- ☐ Condizionale for nyanser
- ☐ Passivkonstruksjoner
- ☐ Komplekse setningsstrukturer
- ☐ Diskursmarkører for sammenheng
- ☐ Kulturell kunnskap integrert
- ☐ Kritisk refleksjon

- ☐ Grundig korrekturlest

Muntlig

- ☐ Flytende tale
- ☐ God uttale og intonasjon
- ☐ Variert og presist språk
- ☐ Komplekse strukturer
- ☐ Kulturell innsikt
- ☐ Evne til diskusjon
- ☐ Nyanserte synspunkter